

ประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการ การใช้เชือก ลวดสลิง และรอก พ.ศ. ๒๕๕๓

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๘๖ แห่งกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับงานก่อสร้าง พ.ศ. ๒๕๕๑ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบด้วยมาตรา ๓๓ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ ประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการ การใช้เชือก ลวดสลิง และรอก พ.ศ. ๒๕๕๓ ”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“ เชือก ” หมายถึง สิ่งที่มีลักษณะเป็นเส้นทำด้วยวัสดุที่มีคุณสมบัติเหนียวที่ไม่ใช่เส้นลวดหรือโซ่ เช่น ด้าย ป่าน หรือปอ ที่นำมาสาน ถัก มัดพัน หรือมัดตีเกลียว และให้หมายความรวมถึงสลิงใยสังเคราะห์ เช่น สลิงอ่อน สลิงผ้าใบ หรือสลิงไนลอน

“ ลวดสลิง ” หมายถึง เชือกที่ทำด้วยเส้นลวดหลายเส้นที่ตีเกลียวหรือพันรอบแกนชั้นเดียวหรือหลายชั้น

“ รอก ” หมายถึง อุปกรณ์ผ่อนแรงมีลักษณะคล้ายล้อเพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายสิ่งของ โดยร้อยไว้กับเชือก โซ่ หรือลวดสลิง

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๔ ให้นายจ้างใช้เชือก ลวดสลิง และรอก ให้เป็นไปตามคุณลักษณะและข้อกำหนดของการใช้งานที่ผู้ผลิตหรือวิศวกรกำหนด

ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับเชือก ลวดสลิง และรอก ได้ทราบถึงคุณลักษณะ และข้อกำหนดของการใช้งานของเชือก ลวดสลิง และรอก ตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๕ ให้นายจ้างตรวจสอบเชือก ลวดสลิง รอก และอุปกรณ์ประกอบเบื้องต้นให้อยู่ในสภาพปลอดภัย พร้อมใช้งาน และตรวจตามรายการตามระยะเวลาที่ผู้ผลิตหรือวิศวกรกำหนด

ข้อ ๖ การใช้งานเชือก หรือลวดสลิงในการยก ดึง ลาก สิ่งของ นายจ้างต้องจัดให้มีการถักหรือทำเป็นบ่วงที่ปลายเชือกหรือลวดสลิงโดยการผูก มัด หรือยึดโยง ให้มั่นคงแข็งแรง และทดลองยก ดึง ลาก เพื่อตรวจสอบสภาพสมดุลง่อนการปฏิบัติงานจริง

ข้อ ๗ ให้นายจ้างจัดให้มีมาตรการด้านความปลอดภัยในรัศมีการทำงานที่อาจได้รับอันตรายจากการใช้เชือก ลวดสลิง รอก เนื่องจากการตกหล่น ตีต หรือกระเด็น และจัดให้มีป้ายเตือนอันตรายดังกล่าว ติดไว้ให้เห็นชัดเจน ณ บริเวณนั้น

ข้อ ๘ ให้นายจ้างควบคุมดูแลมิให้ผู้ใดใช้เชือก ลวดสลิง หรือรอกในการห้อย โหน เกาะขึ้นลงหรือเคลื่อนที่จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง

ข้อ ๙ ให้นายจ้างจัดให้มีการเก็บและบำรุงรักษาเชือก ลวดสลิง รอก ตามข้อกำหนด ชนิด ประเภท วัตถุประสงค์ รายละเอียด และระยะเวลาที่ผู้ผลิตหรือวิศวกรกำหนด

หมวด ๒

เชือก

ข้อ ๑๐ ให้นายจ้างใช้เชือกที่มีค่าความปลอดภัยไม่น้อยกว่า ๕ ขณะใช้งาน และต้องควบคุมตรวจสอบมิให้นำเชือกฝูเปื่อย ยุ่ย ขำรุด สกปรก หรือพอง อันอาจก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยมาใช้งาน

นายจ้างต้องควบคุมตรวจสอบเพิ่มเติมมิให้นำสลิงใยสังเคราะห์ที่มีลักษณะดังต่อไปนี้มาใช้งาน

(๑) มีรอยเย็บปริ หรือขาด

(๒) มีเศษโลหะหรือสิ่งอื่นใดฝังตัวอยู่ในเส้นใย หรือเกาะที่ผิว

(๓) มีรอยเนื่องจากความร้อนหรือสารเคมี

ข้อ ๑๑ ให้นายจ้างควบคุมดูแลการใช้เชือกสำหรับการยก ดึง ลาก ผูก มัด หรือยึดโยง มิให้ ถู ลาก กับพื้นดินหรือพื้นผิวขรุขระหรือในขณะที่ใช้งาน

ข้อ ๑๒ ให้นายจ้างจัดให้มีการทำความสะอาดเชือกหลังจากใช้งานเสร็จสิ้นแล้ว และเก็บรักษาไว้ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ไม่ให้ถูกความชื้น ความร้อน หรือสารเคมี

หมวด ๓

ลวดสลิง

ข้อ ๑๓ ห้ามมิให้นายจ้างนำลวดสลิงที่มีลักษณะดังต่อไปนี้มาใช้งาน

(๑) ถูกกัดกร่อนขำรุด หรือเป็นสนิมจนเห็นได้ชัดเจน

(๒) มีร่องรอยเนื่องจากถูกความร้อนทำลาย

(๓) ขมวด(Kink) หรือแตกเกลียว(Bird Caging)

(๔) เส้นผ่านศูนย์กลางเล็กลงเกินร้อยละห้าของเส้นผ่านศูนย์กลางเดิม

(๕) เส้นลวดในหนึ่งช่วงเกลียว (Lay) ขาดตั้งแต่สามเส้นขึ้นไปในเกลียว (Strand)เดียวกัน

หรือขาดตั้งแต่หกเส้นขึ้นไปในหลายเกลียว(Strands)รวมกัน

ข้อ ๑๔ ลวดสลิงที่นายจ้างนำมาใช้สำหรับการผูก มัด หรือ ยึดโยงวัสดุ สิ่งอื่นใดต้องมีความปลอดภัยไม่น้อยกว่า ๕

กรณีใช้ลวดสลิงสำหรับยึดโยงส่วนใดส่วนหนึ่งของเครื่องจักร หรือปั้นจั่น ต้องมีความปลอดภัยไม่น้อยกว่า ๓.๕

กรณีใช้ลวดสลิงสำหรับเป็นลวดสลิงวิ่ง ต้องมีความปลอดภัยไม่น้อยกว่า ๖

ข้อ ๑๕ กรณีนายจ้างใช้วัสดุสิ่งสำหรับการผูก มัด หรือยึดโยงวัสดุ และมีการใช้คลิปตัวยึดเป็นตัวยึด ต้องจัดให้มีคลิปอย่างน้อยสามอัน โดยให้ด้านท้องของคลิปติดอยู่กับปลายวัสดุสิ่งด้านที่รับแรง

ข้อ ๑๖ ให้นายจ้างจัดให้มีการควบคุมดูแลให้มีวัสดุสิ่งเหลืออยู่ในม้วนวัสดุสิ่งไม่น้อยกว่า สองรอบในขณะที่ทำงาน

หมวด ๔

รอก

ข้อ ๑๗ ห้ามมิให้นารอก มาใช้งานผิดประเภท เช่น ห้ามนารอกที่ใช้กับเชือกมาใช้กับวัสดุสิ่ง

ข้อ ๑๘ นายจ้างต้องใช้รอกที่ผลิตด้วยวัสดุที่แข็งแรงทนทาน เมื่อนารอกมาใช้งาน รอกต้องไม่แตกบิ่น สึกหรอ หรือชำรุด

ข้อ ๑๙ ให้นายจ้างปฏิบัติเมื่อมีการนารอกมาใช้งาน ดังนี้

(๑) จัดให้มีอุปกรณ์ป้องกัน เช่น ครอบรอก รอกช่วย เพื่อมิให้เชือก วัสดุสิ่ง หลุดจากร่องรอก

(๒) กำหนดมาตรการสำหรับผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องในเขตที่มีการใช้รอกเหนือระดับพื้นทางเดิน และห้ามมิให้ผู้ที่ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเข้าไปในบริเวณดังกล่าว

ข้อ ๒๐ ให้นายจ้างควบคุมตรวจสอบการใช้ชุดรอกที่ใช้แขวนกระเช้านั่งร้าน (Suspended Scaffold) ให้เป็นไปตามคุณลักษณะของชุดรอก หรือตามคู่มือหรือคำแนะนำการใช้งานของผู้ผลิต และต้องมีความแข็งแรงสมบูรณ์สามารถใช้งานได้อย่างปลอดภัย

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓

(นางอัมพร นิตสิริ)

อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน